

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
INSTYTUT SOCJOLOGII

Tomasz Nawrocki

Zasady kształtowania
przestrzeni publicznych
z uwzględnieniem tożsamości
społecznej jako instrument
regionalnej polityki miejskiej

Głos socjologa
a nie urbanisty

Autor lub współautor
wielu badań poświęconych
przestrzeniom publicznym
miast naszego województwa

Autor

z Krzysztofem Bierwiaczonkiem
koncepcji typu idealnego
przestrzeni publicznej

Lyn Lofland

Public space vs. Public realm

rzeczywistość publiczna (public realm)
jest przestrzenią, w którym dochodzi do
kontaktu (przynajmniej wzrokowego)
z innymi, nieznanymi osobami

Badania pokazały silny związek
pomiędzy przestrzeniami
publicznymi a tożsamością
miasta
i tożsamością mieszkańców
miasta

Funkcje przestrzeni publicznej (L. Lofland; A. Wallis)

Środowisko uczące

Wytchnienia i wypoczynku

Centrum komunikacyjne

Praktykowania polityki

Ustanawianie społecznego porządku oraz społecznego konfliktu

Realizacji prestiżu

Identyfikacji

Integracji

Przestrzeń
publiczna
powinna
zaspokajać pięć
typów potrzeb

Stephan Carr,
Mark Francis,
Leanne G.Rivlin,
Andrew M.
Stone

---

1. Wygody

---

2. Relaksu

---

3. Pasywnego zaangażowania w środowisko

---

4. Aktywnego zaangażowania w środowisko

---

5. Odkryć

Każdy przybysz (użytkownik przestrzeni) powinien zaspokajać w przestrzeni więcej niż jedną potrzebę naraz

Doreen
Massey

Przestrzeń publiczna jest zawsze
w trakcie konstruowania

Nigdy nie będzie zakończona,
nigdy nie będzie zamknięta

Stale negocjowane są zasady jej
używania

Niebezpieczeństwa dla przestrzeni publicznych np.:

Prywatyzacja przestrzeni

Kapsularyzacja przestrzeni połączona z segregacją przestrzenną

Brak poczucia bezpieczeństwa

„Militaryzacja przestrzeni”

Zniszczenia przestrzeni publicznych

Pacyfikacja przez cappuccino i estetyka strachu (Sh. Zukin)

Wkraczanie deweloperów na zielone przestrzenie publiczne

Zaniedbania peryferyjnych przestrzeni publicznych (Zięba, Stangel 2016)

Ograniczone możliwości
bezpośredniego wpływu
samorządu
wojewódzkiego na
przestrzeń publiczną

jedynie
Park Śląski
i obiekty usytuowane na
jego terenie oraz
Parki Krajobrazowe

Stan obecny
trudno ocenić bez badań
przestrzeni publicznych
województwa i
spełnianych przez nie
funkcji

Po latach należy dostrzec
korzystne zmiany w
przestrzeniach
publicznych miast
województwa

Przykłady
dobrych i złych
praktyk

Rosnąca rola przestrzeni zielonych

Prof. Krzysztof Gasidło (2008)

Działania samorządu wojewódzkiego na rzecz przestrzeni publicznej :

- Identyfikacja i waloryzacja przestrzeni publicznych o znaczeniu regionalnym,
- -kształtowanie sieci przestrzeni publicznej o znaczeniu regionalnym
- - wzmacnianie podmiotowości województwa w zarządzaniu przestrzenią publiczną o znaczeniu regionalnym (np. przejmowanie przestrzeni na własność przez samorządy wojewódzkie i lokalne (Stadion Śląski, WPKiW)
- wspieranie finansowe działań modernizacyjnych i rewitalizacyjnych przestrzeni publicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
- - inicjowanie różnych form aktywności w obrębie przestrzeni publicznych o znaczeniu regionalnym przy wykorzystaniu partnerstwa prywatno-publicznego,
- promocja przestrzeni publicznych wysokiej jakości (np.: Konkurs na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Śląskiego)

Co można
do tego dodać?

Potrzeba multidyscyplinarnej analizy stanu przestrzeni publicznych województwa

(o charakterze regionalnym, miejskim i lokalnym)

Przykładem studium urbanistycznego
badania trzech miast

Zespołu Michała Stangla

Promowanie mechanizmów finansowych UE dotyczących rozwoju miast i wpływających przez to na funkcjonowanie przestrzeni publicznej

(np. zrównoważona mobilność)

Dziękuję Pawłowi Jaworskiemu za zwrócenie uwagi na tę kwestię

Ekspozycja wątków urbanistyczno-społecznych w trakcie promowania środków unijnych, przedstawianie dobrych praktyk w zakresie wiązania mechanizmów finansowych z działaniami w przestrzeni publicznej

(np. zrównoważona mobilność > ograniczanie ruchu w centrum miasta > tworzenie żywych i aktywnych przestrzeni publicznych ulic miejskich).

Wspieranie działań
partycypacyjnych
(np. popularyzacja,
nagroda w Konkursie
NNPPWŚ)

Popularyzacja najlepszych rozwiązań

Wortal na wzór PPS

Wsparcie dla
„zielonych
przestrzeni
publicznych”

Warsztaty
pokazujące
możliwości
kształtowania
przestrzeni
publicznych

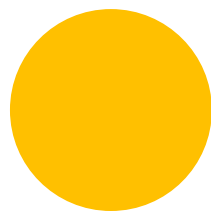
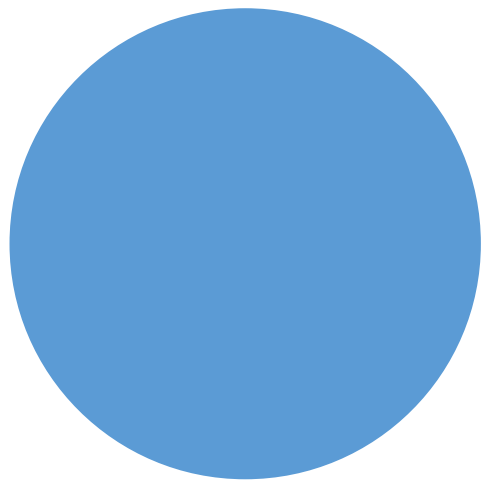
Projekt
flagowy:
Park Śląski

Zadbanie o bezpośrednie
otoczenie Urzędu
Marszałkowskiego
(Plac Sejmu Śląskiego)

Dziękuję
profesorowi Krzysztofowi Gasidło za
udostępnienie prezentacji i Pawłowi
Jaworskiemu za wsparcie i inspirację

Dziękuję za uwagę
tomasz.nawrocki@us.edu.pl

Literatura:

K. Bierwiazzonek, B. Lewicka, T. Nawrocki, Rynki, malle i cmentarze, 2012

K. Bierwiazzonek, M. Dymnicka, K. Kajdanek, Miasto. Przestrzeń. Tożsamość, 2017

K. Gasidło, Regionalne przestrzenie publiczne i mieszkalnictwo, 2008

L.H. Lofland, The Public Realm, 2007

A. Zięba, M. Stangel, Rewitalizacja kluczowych przestrzeni publicznych w centrach miast obszaru funkcjonalnego Chorzowa, Rudy śląskiej i Świętochłowic, 2016

Sh. Zukin, The Cultures of Cities, 2008